

Αφού ολοκληρώσατε την ανάγνωση του επιστολικού μυθιστορήματος, να μελετήσετε το τραγούδι, που ακολουθεί, Εμιγκρέδες της Ρουμανίας, της Λένας Πλάτωνος. Στη συνέχεια να σχολιάσετε σε ένα εκτενές κείμενο τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε καλλιτέχνης (ο στιχουργός και η συγγραφέας) προσλαμβάνει και σκιαγραφεί τους εμιγκρέδες.

Η συγγραφέας του βιβλίου «Ο δρόμος για τον Παράδεισο είναι μακρύς» παρουσιάζει την Βερόνικα και την οικογένειά της, Αλβανούς μετανάστες που έχουν έρθει στην Ελλάδα για μια καλύτερη ζωή, να αντιμετωπίζουν ρατσισμό από τον κόσμο. Όταν η οικογένεια μετακόμισε σε καινούργιο σπίτι οι υπόλοιποι ένοικοι στην αρχή τους αντιμετώπισαν με εχθρότητα, τους αποκαλούσαν δολοφόνους και τους θεωρούσαν ανεπιθύμητα πρόσωπα. Ο αδερφός της Βερόνικας αποκλείστηκε από τους μαθητικούς αγώνες στίβου λόγω της καταγωγής του. Γενικότερα η οικογένεια αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες γι' αυτό βλέπουμε την Βερόνικα να πηγαίνει τα απογεύματα να κρατάει συντροφιά σε μία ηλικιωμένη κυρία, όταν ο πατέρας της λόγω προβλήματος υγείας σταμάτησε την δουλειά.

Η Κλιάφα τούς σκιαγραφεί σαν βασανισμένους ανθρώπους, που όταν ήρθαν στην Ελλάδα, τους περιφρονούσαν εξαιτίας της αλβανικής τους καταγωγής. Επίσης δείχνει ότι είναι εργατικοί και φιλότιμοι, αφού δεν διστάζουν να κάνουν οποιαδήποτε δουλειά, για να ζήσουν. Η ίδια η Βερόνικα αγαπάει πολύ το σχολείο και θέλει να

μορφωθεί αλλά δεν ξέρει αν θα έχει την οικονομική δυνατότητα. Οι γονείς αντιμετωπίζουν την κατάσταση ήρεμα και υπομονετικά, ενώ η Βερόνικα και ο αδερφός της νιώθουν παράπονο για τον ρατσισμό που βιώνουν και γιατί δεν γίνονται αποδεκτοί.

Αντίθετα ο στιχουργός προσλαμβάνει τους εμιγκρέδες με διαφορετικό τρόπο. Οι Ρουμάνοι που ζουν στην πολυκατοικία του του κάνουν εντύπωση και του τραβάνε τη προσοχή θετικά, ιδιαίτερα εξαιτίας της ρουμάνικης γλώσσα. Φαίνεται ότι του αρέσει να τους παρατηρεί, να ακούει τους ήχους από το διαμέρισμά τους, όπως το πιάνο, να τους ακούει να ανεβοκατεβαίνουν με το ανσασέρ μιλώντας την γλώσσα τους. Τους παρατηρεί σαν κάτι διαφορετικό, του αρέσει η παρουσία του και πιστεύει ότι δίνουν έναν διαφορετικό τόνο. Τέλος, τους σκιαγραφεί σαν απλούς ανθρώπους που έχουν τις ίδιες συνήθειες με τους συγκατοίκους τους. Δεν βρίσκει δηλαδή κάτι διαφορετικό, πέρα από την γλώσσα.

Ενώ, λοιπόν, η συγγραφέας του βιβλίου θέλει να δείξει τον ρατσισμό που βιώνουν οι οικονομικοί μετανάστες στην Ελλάδα, ο στιχουργός θέλει να προβάλει αυτή την διαφορετικότητα με θετικό τρόπο.

Μέσα από αυτό το μοναδικό και ξεχωριστό τραγούδι, το οποίο εκτελείται πολύ επιτυχημένα από την ιδιαίτερα μελωδική και ζεστή φωνή της Λένα Πλάτωνος, επιχειρείται με έναν ιδιαίτερα πρωτότυπο τρόπο να σκιαγραφηθεί όσο το δυνατόν πιο παραστατικά η παρουσία των εμικρέδων της Ρουμανίας σε ένα από τα πιο κεντρικά σημεία της Αθήνας.

Ο στιχουργός αντί να προβεί σε μία αναλυτική περιγραφή των χαρακτηριστικών που διακρίνουν τους εμικρέδες Ρουμάνους, με λίγες σκόρπιες λέξεις, εικόνες και ήχους που στην πρώτη ακρόαση αδυνατούν να συνθέσουν το πορτρέτο αυτών των ανθρώπων, προκαλεί τον ακροατή να συμπληρώσει στο μυαλό του τα στοιχεία εκείνα που λείπουν από την εικόνα.

Πιο συγκεκριμένα, αρχικά, στους πρώτους στίχους έχουμε την εικόνα του γιου του Ρουμάνου, ο οποίος φέρεται να χτυπάει τις πόρτες της πολυκατοικίας με σκοπό να βρει το χαμένο του πουλάκι, δίνοντας την εντύπωση ενός ατόμου που έχει τις ίδιες ανησυχίες που θα μπορούσε να έχει οποιοδήποτε άλλο παιδί της ηλικίας του ανεξάρτητα από την καταγωγή του. Τόσο τα παιδιά των Ρουμάνων εμικρέδων όσο και των Ελλήνων ή άλλων εθνοτήτων δεν παύουν να έχουν τις ίδιες απορίες, τις ίδιες ανησυχίες και φυσικά τα ίδια δικαιώματα.

Στην συνέχεια, ο στιχουργός εγκαταλείποντας με δεξιότητα την εικόνα καταφεύγει στα ακούσματα, καθώς δηλώνει ότι αρέσκεται να ακούει μέσα από το ασανσέρ ρουμάνικες ομιλίες. Η ρουμάνικη γλώσσα αν και δεν έχει κοινά στοιχεία προέλευσης και παραγωγής των λέξεων, γραμματικής και σύνταξης με την ελληνική, παρόλα αυτά είναι μία ιδιαίτερη γλώσσα που το άκουσμά της εκφράζει την πολυπολιτισμικότητα της πρωτεύουσας, δηλαδή τη συνύπαρξη πολλών εθνοτήτων και ανθρώπων διαφορετικών πολιτισμών. Έτσι, το άκουσμα της ρουμάνικης γλώσσας μέσα από την καμπίνα του ασανσέρ αποτελεί μία ευχάριστη ηχητική νότα μέσα στην πολύβουη πρωτεύουσα.

Όμοια το κομμάτι που ακούγεται από το πιάνο του Ρουμάνου, αν και επαναλαμβάνεται στο ίδιο μονότονο μοτίβο, καταφέρνει και αυτό να δώσει ένα διαφορετικό ηχητικό χρώμα στην πολύβουη περιοχή που βρίσκεται το μεγάλο κτίριο της Αμερικάνικης Πρεσβείας και το Μαιευτήριο της Έλενας.

Πολλές φορές, συνηθίζουμε να προσπερνάμε αδιάφορα ήχους και εικόνες που μας ξενίζουν ή που δεν μας αφορούν άμεσα, ενώ εάν αφιερώνουμε λίγο χρόνο για να τα προσέξουμε, σίγουρα θα βρίσκαμε κάποια στοιχεία όμορφα, διαφορετικά και ελκυστικά στα μάτια μας. Εάν ανοίξουμε διάπλατα τα μάτια και τα αυτιά μας, θα μπορούσαμε να εκτιμήσουμε την ομορφιά και την αρμονία που βρίσκεται δίπλα μας, που συγκατοικεί στο ίδιο οίκημα και μας φαίνεται άγνωστη και ξένη.

Αντίθετα με το τραγούδι, που δίνει μια γλυκιά νότα στην παρουσία των μεταναστών, το μυθιστόρημα της Μαρούλας Κλιάφα σκιαγραφεί τη σκληρότητα και την περιθωριοποίηση που ζει ο κάθε μετανάστης.

Από τις πρώτες κιόλας σελίδες του βιβλίου διακρίνουμε τις κακουχίες που βιώνουν οι μετανάστες προσπαθώντας να περάσουν τα σύνορα μιας χώρας. Κρύο, πείνα, συλλήψεις, ακόμα και ο θάνατος παραμονεύει. Οι οικογένειες χάνονται, χωρίζονται στον δρόμο της αναζήτησης μιας καλύτερης ζωής. Τα παραδείγματα της Βερόνικας είναι αρκετά. Ο φίλος της, ο Βασίλης, χάθηκε στον δρόμο για την Ελλάδα, η γιαγιά της χωρίστηκε από την οικογένεια, αλλά ακόμα και η ίδια έμεινε πίσω περιμένοντας τη μέρα που θα καταφέρει να σμίξει ξανά με τον πατέρα της.

Αλλά ακόμα και όταν καταφέρνουν να περάσουν τα σύνορα, οι συνθήκες δεν είναι ιδανικές. Η Βερόνικα περιγράφει με γλαφυρό τρόπο τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η οικογένειά της. Δυσκολίες που δυστυχώς καθρεφτίζουν όλες τις οικογένειες μεταναστών της γης. Η ανέχεια και η δυσκολία εύρεσης εργασίας οδηγεί τους ανθρώπους αυτούς να αναλαμβάνουν δύσκολες εργασίες, για να κερδίσουν τα προς το ζην. Ωστόσο, πολλές φορές αυτό δεν είναι αρκετό κι έτσι αναγκάζονται να στερούνται είδη πρώτης ανάγκης. Το σπίτι είναι μικρό, τηλεόραση δεν υπάρχει και η Βερόνικα αρνείται να βγει βόλτα με την παρέα της, γιατί ο καφές κοστίζει...

Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο κοινωνικός ρατσισμός έρχεται να ενισχύσει τη βιαιότητα της ζωής τους. Ο φόβος για το διαφορετικό οδηγεί τους ανθρώπους στην κακία, στον ρατσισμό, στην αδιαφορία. Η ηρωίδα δείχνει να τα βιώνει όλα αυτά στην καθημερινότητά της. Δεν έχει φίλους αληθινούς, η οικογένεια της δυσκολεύεται να βρεί σπίτι, ο αδερφός της απορρίπτεται από το «σύστημα». Δεν έχει σημασία το τι είσαι αλλά το ποιος είσαι ή από πού είσαι.

Είναι επιλογή του καθενός να αισθάνεται ή να πιστεύει οτιδήποτε για τον καθένα. Όμως, δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι εμικρέδες αναγκαστήκαμε να γίνουμε και εμείς. Με σεβασμό και κατανόηση οι διαφορές μας και οι φόβοι μας μπορούν να γεφυρωθούν.